

Orijinal Araştırma / Original Article

Farkındalık Geliştirme Programının Normal Gelişim Gösteren Akranların Özel Gereksinimli Çocuklara Yönelik Tutumlarına Etkisi

Ahmet Sansi¹, Kübra Ünal², Sibel Nalbant³¹Batman Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Batman, Türkiye²Lisans Öğrencisi, İstanbul Gedik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye³Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Antalya, Türkiye

Cite this article as: Sansi A, Ünal K, Nalbant S. The Effect of Awareness Program on Attitudes of Peers Towards Children with Special Needs. Research in Sports Science 2019; 9(2); 31-4.

Özet

Bu araştırma, özel gereksinimli akranları ile birlikte bütünlük fiziksel aktivite (BUFA) temelli farkındalık geliştirme programına katılan normal gelişim gösteren (NGG) öğrencilerin, özel gereksinimli akranlarına yönelik tutumlarındaki değişimin incelenmesi amacı ile yapılmıştır. Araştırmaya 161 kız, 185 erkek olmak üzere toplam 346 NGG ilköğretim öğrencileri katılmıştır. Katılımcılar rastlantısal yöntem ile uygulama grubu (UG) (n=86 erkek; yaş=13,18±1,10 ve n=87 kız; yaş=13,09±1,15) ve kontrol grubu (KG) (n=99 erkek; yaş=13,80±1,28 ve n=74 kız; yaş=13,98±1,16) olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Araştırmada ön test son test deney-kontrol gruplu yarı deneysel yöntem kullanılmıştır. UG'deki katılımcılar kendi yaş grubundaki özel gereksinimli akranları ile birlikte 75 dakika süren BUFA temelli farkındalık geliştirme programında yer alırken KG rutin süreçteki eğitimlerine devam etmiştir. Katılımcıların tutumları 75 dakika süren BUFA temelli farkındalık geliştirme programı öncesi ve sonrasında Arkadaşlık Aktivite Tutum Ölçeği ile değerlendirilmiştir. Verilerin istatistiksel analizinde SPSS 20. paket programı kullanılmış olup, BUFA temelli farkındalık geliştirme programı sonrasında UG' nin tutum puan ortalamaları, başlangıçta 28,32±8,90 iken, etkinliğe katılım sonrasında 38,01±10,92 olarak bulunmuştur (p<0,05). KG' de ise tutum puan ortalamaları başlangıçta 28,57±8,08 iken, etkinliğe katılım sonrasında 28,31±8,08 olarak belirlenmiştir (p>0,05). Sonuç olarak; BUFA temelli farkındalık geliştirme programına katılan NGG öğrencilerin özel gereksinimli akranlarına yönelik tutumlarında istatistiksel olarak olumlu değişim olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Tutum, Farkındalık programı, özel gereksinimli birey, bütünlük fiziksel aktivite

The Effect of Awareness Program on Attitudes of Peers Towards Children with Special Needs

Abstract

The aim of this study is to investigate the changes in the attitudes of the students who have typical development (TD) attending inclusive physical activity (IPA) based awareness raising program with their peers with special needs. A total of 346 students, 161 females and 185 males, participated in the study. Participants were randomly assigned to the training group (TRG) (n=86 boys; age = 13.18±1.10 & n=87 girls; age = 13.09±1.15) and the control group (CG) (n=99 boys; age = 13.80±1.28 & n=74 girls; age = 13.98±1.16). In the research, experimental method with pre-test post-test pattern has been used. Accordingly, participants in the TRG participated in IPA activities lasting 75 minutes with their peers with special needs in their age group, while the CG continued their training in the routine process. Attitudes of the participants have been assessed with the Friendship Activity Attitude Scale before and after 75 minutes of IPA based awareness raising program. SPSS 20 package program was used for statistical analysis of data. After the IPA based awareness raising program, while the mean attitude score of the TRG was 28,32±8,90 at the beginning, it became 38,01±10,92 after the participation (p<0.05). In the CG, while the mean attitude score was 28.57±8.08 at the beginning, it became 28.31±8.08 after the participation (p>0.05). As a result; it has been found that there has been a positive change in the attitude of the peers who participated in IPA based awareness raising program, towards their peers with special needs. As a result; It was found that there was a positive change in the attitude of the peers who participated in IPA environment towards children with special needs.

Keywords: Attitude, awareness program, children with special needs, inclusive physical activity

Giriş

Özel gereksinimli bireylerin topluma katılımları ve toplumun aktif üyeleri olmalarının önündeki en büyük engel, toplumun ön yargılarından (Ünal, 2017). İnsan davranışına yön veren ve davranışların

gerisindeki psikolojik değişkenler olarak tanımlanan tutumların, davranışlara etkisi olduğu kabul edilmektedir (Sezer, 2012). Tutumun davranışa dönüşmesi ise bilişsel farkındalığın önemini ortaya koymaktadır. Çünkü farkındalık, tutum ve davranış ilişkisini güçlendiren bir etkidir. Aynı zamanda farkındalığın niteliği değiş-

tikçe davranışın ortaya çıkması da benzer düzeyde değişebilmektedir. Bu yönü ile düşünüldüğünde, özel gereksinimli bireylere yönelik tutumların davranışa dönüştürülmesinin özel gereksinimli bireylere yönelik farkındalık düzeyi ile yakından ilişkisi olduğu düşünülebilir (Nalbant, 2018). Ülkemizde 8,5 milyon civarında özel gereksinimli bireyin olduğu bilinmektedir (www.tuik.gov.tr). Özel gereksinimli birey yakın çevresi ile birlikte düşünüldüğünde bu durum, nüfusun önemli bir bölümünü doğrudan etkilemektedir. Dolayısıyla toplumun büyük bir kesimini etkileyen özel gereksinimli bireylerin, toplumsal yaşama başarılı katılımlarını sağlamak için özel gereksinimli bireylerle yakın temasta bulunan normal gelişim gösteren (NGG) akranların bilinç düzeyini arttıran, olumsuz tutumlarını değiştiren ve farkındalık geliştiren çalışmaların yapılması önem kazanmaktadır. Tutum sahibi ve objesi arasındaki etkileşimin sıklığı, yoğunluğu ve süresi gibi etkenler tutumlara yön veren önemli değişkenler olarak kabul edilmektedir (Diken ve Sucuoğlu, 1998). Bilgiye dayalı yaklaşım modeli olan farkındalık uygulamaları, toplumsal bilinci geliştirmekte ve kişilerin farklılıklara karşı duyarlılığını arttırmaktadır. Eğitim öğretim sürecinde özel gereksinimli bireyler konusunda farkındalık uygulamalarına katılan NGG akranların, bu bireylere yönelik tutumlarında olumlu yönde değişimler sağlanabilir. Ayrıca okul yaşamının ilk yıllarında NGG akranların edindiği olumlu tutumun, ileri ki yıllara yönelik katkı sağlayacağı ve nihai olarak özel gereksinimli çocuklar için bariyer olan ön yargı ve kalıp yargıların erken dönemde ortadan kaldırılması ile onlara başarılı akademik yaşantı deneyimleri için fırsat sağlanabileceği düşünülmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda çalışmanın amacı; özel gereksinimli akranları ile birlikte bütünlük fiziksel aktivite (BUFA) temelli farkındalık geliştirme programına katılan normal gelişim gösteren (NGG) ilköğretim öğrencilerinin, özel gereksinimli akranlarına yönelik tutumlarındaki değişimin incelenmesi olarak belirlenmiştir.

Yöntem ve Araçlar

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını, 2018–2019 eğitim-öğretim yılında, İstanbul Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Fethi Gemuhlu Oğlu, Kılıç Aslan, Necip Fazıl Kısakürek ve Faruk Demirbağ Orta Okullarında öğrenim gören 161 kız; 185 erkek olmak üzere toplam 346 NGG öğrenci oluşturmaktadır. Aileleri tarafından onayı olan öğrenciler uygulama grubu (UG) ve kontrol grubu (KG) olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Özel gereksinimli akranları ile temas açısından geçmiş deneyimlerin eşit olmasını sağlamak amacıyla UG ve KG'deki NGG öğrencilerin ayrı okullarda olmalarına ve okullarında özel eğitim sınıfı ile sınıflarında kaynaştırma öğrencisi olmamasına özen gösterilmiştir. Sonuç olarak UG'de; 86 erkek (yaş=13,18±1,10); 87 kız (yaş=13,09±1,15) 173 kişi, KG'de ise 99 erkek (yaş=13,80±1,28), 74 kız (yaş=13,98±1,16) 173 kişi yer almıştır. UG'de bulunan öğrenciler 75 dakika süren "özel gereksinimli bireyleri anlamaya yönelik düzenlenen BUFA temelli farkındalık geliştirme programına" katılmıştır. KG'deki öğrenciler ise rutin eğitim öğretilerine devam eden ve bu programa katılmayan öğrencilerden oluşturulmuştur.

İşlemler

Araştırma Modeli

Bu çalışmada; nicel araştırma yöntemlerinden, ön test son test deney-kontrol gruplu yarı deneysel yöntem kullanılmıştır. Bük-

yükoztürk (2013) deneysel desenleri, değişkenler arasında neden-sonuç ilişkilerini belirlemek için kullanılan araştırma yöntemi olarak tanımlamaktadır.

Bu çalışmada katılımcıların tutumları bağımlı değişken, özel gereksinimli bireyleri anlamaya yönelik uygulanan BUFA temelli farkındalık geliştirme programı ise bağımsız değişkendir. Katılımcıların özel gereksinimli bireylere yönelik tutumları Nalbant ve ark. (2011) tarafından Türkçe'ye çevrilen Arkadaşlık Aktivite Ölçeği (AAÖ) ile değerlendirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

- Katılımcı bilgi formu; araştırmaya katılan bireylerin yaş, cinsiyet, demografik özelliklerini tanımlamayı sağlayan ve araştırmacı tarafından geliştirilen bilgi formu ile katılımcıları tanımlayan bilgiler elde edilmiştir.
- AAÖ; Siperstein (1980) tarafından geliştirilmiş olan ve 17 ifadeden oluşan AAÖ dört dereceli değerlendirmeye (evet, galiba evet, hayır, galiba hayır) sahiptir. Ölçekten en fazla 68 en az ise 17 puan almak mümkündür. Yüksek puan olumlu tutumu, düşük puan ise olumsuz tutumu yansıtmaktadır. AAÖ'nin Türkçe ve İngilizce formları arasında hesaplanan Pearson Korelasyon Katsayısı ($r=0.78$) orijinal form ile Türkçe formun birbirleri ile ilişkili olduğunu ve benzer sonuçlar ortaya koyduğunu göstermektedir. AAÖ'nin Cronbach Alpha katsayısının .86 olarak bulunması ölçeğin iç tutarlılığının da yüksek olduğunu ortaya koymaktadır (Nalbant ve ark., 2011).

Akran Katımlı Farkındalık Geliştirme Programı

İstanbul Gedik Üniversitesi koordinatörlüğünde yürütülen "Aktifiz Toplumun İçindeyiz; 0-29 Yaş Çocuklar için Bütünlük Fiziksel Aktivite Merkezi" isimli proje kapsamında özel gereksinimli çocuklar NGG akranları ile birlikte düzenli olarak sportif eğitime katılmaktadır. NGG öğrenciler ile özel gereksinimli öğrencilerin arasında var olan ayrımcılık, olumsuz tutum ve iletişim mesafesini azaltmak amacıyla her yıl 3 Aralık Dünya Engelliler Farkındalık Günü kapsamında geleneksel olarak "Elele Tutuşalım" etkinliği düzenlenmektedir. Etkinlik 1 hafta süre ile 75 dakikalık seanslar şeklinde uygulanmakta ve her seansa farklı özel gereksinimli çocuklar ile NGG akranları BUFA temelli etkinliklere katılmaktadırlar. Araştırmada, olumlu tutum geliştirmeyi amaçlayan BUFA temelli farkındalık geliştirme programına katılan NGG öğrenciler ile özel gereksinimli çocukların temasını sağlayıcı fiziksel aktiviteye dayalı etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Nihai olarak UG'deki 173 NGG akranın her biri 75 dakika süren etkinlik kapsamında farklı türde engel tanısı olan çocuk ve gençlerle BUFA temelli farkındalık geliştirme programına katılmıştır. KG' de olan NGG akranlar ise rutin eğitim öğretilerine devam etmiş ve etkinliğe katılmamıştır.

Akran Öğretimi

UG'deki NGG öğrencilere etkinlik katılımından 1 hafta önce akran öğretimi uygulanmıştır. Akran öğretimi kapsamında özel gereksinimli bireylerin özellikleri ve farklı alanlardaki yetenekleri ile ilgili 30 dakikalık görsel sunumlar yapılmıştır. Bu sunumlar yolu ile özel gereksinimli bireye yardımcı olmaktan öte onları farklılıkları ile kabullenmenin önemli olduğu vurgulanmıştır. Bu kapsamda yaş düzeylerine uygun olarak hazırlanan kısa film ve bilgilendirme notları ile özel gereksinimli bireyler konusunda bilişsel farkındalık oluşturulmuştur. Sunumların ardından soru-cevap yöntemi öğrenciler bilgilendirilmiştir.

Veri toplama süreci

Araştırmaya konu olan tüm veri toplama araçları araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme yöntemi aracılığı ile uygulanmıştır. Pendik İlçe Millî eğitim müdürlüğü ve katılımcıların ebeveynlerinden gerekli onay alınarak "özel gereksinimli bireyi anlamaya yönelik düzenlenen BUFA temelli farkındalık geliştirme programı" öncesinde UG ve KG'ye, AAÖ ve katılımcı bilgi formu uygulanarak ön test verileri toplanmıştır. İlk verilerin toplanmasının ardından UG'deki öğrencilere araştırmacı tarafından akran öğretimi uygulanmış ve ardından bu öğrenciler 75 dakika süren etkinliğe dâhil edilmiştir. KG öğrencileri ise akran öğretimi ve BUFA temelli farkındalık etkinliğine katılmayıp normal eğitim-öğretim sürecine devam etmiştir. Özel gereksinimli bireyi anlamaya yönelik düzenlenen BUFA temelli akran katılımlı farkındalık geliştirme programına katılım sonrası UG ve KG'ye AAÖ formu aynı araştırmacı tarafından tekrar uygulanarak son test verileri toplanmıştır.

Veri Analizi

Sonuçların değerlendirilmesinde SPSS 20. paket programı kullanılmıştır. UG ve KG'de değerlerin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla çalışma öncesi ve sonrasında parametrik test ilişkiz (bağımsız) örneklem için t-test (Independent Samples t Test) yapılmıştır. Ayrıca çalışma öncesi ve bitiminde her bir grubun art arda yapılan iki ölçüm sonucu elde edilen değerlerin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla parametrik test ilişkili (bağımlı) örneklem için t-test (Paired Samples t Test) uygulanmıştır.

Bulgular

Farkındalık geliştirme programının bütünlük fiziksel aktiviteye katılan akranların özel gereksinimli çocuklara yönelik tutumlarına etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmadan elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir (Tablo 1-3).

Tablo 1. Katılımcıların tanımlayıcı bilgileri

	CİNSİYET			YAŞ	
	E	K	TOPLAM	E	K
UG	86	87	173	13,18±1,10	13,09±1,15
KG	99	74	173	13,80±1,28	13,98±1,16

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi çalışmaya katılan UG'de 86 erkek (yaş= 13,18±1,10) ve 87 kız (yaş=13,09±1,15) olmak üzere toplam 173 kişi bulunmaktadır. Ayrıca KG'de 99 erkek (yaş=13,80±1,28) ve 74 kız (yaş=13,98±1,16) olmak üzere toplam 173 kişi bulunmaktadır.

Akran katılımlı BUFA temelli farkındalık geliştirme programının akranların tutumuna etkisinin araştırıldığı çalışmada UG'de bulunan NGG öğrencilerin uygulama öncesindeki AAÖ puan ortalamaları ($x=28,32\pm 8,90$) ile uygulama sonrası puan ortalamaları ($x=38,01\pm 10,92$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). Ancak KG'deki NGG öğrencilerin uygulama öncesi AAÖ puan ortalamaları ile ($x=28,57\pm 8,08$) ile uygulama sonrasındaki puan ortalamaları ($x=28,31\pm 8,08$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Sonuç olarak UG'deki NGG öğrencilerin son test değerlerinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde arttığı ancak KG'deki NGG öğrencilerin test

değerlerinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değişmediği belirlenmiştir.

BUFA temelli farkındalık geliştirme programının NGG akranların tutumuna etkisi üzerinde anlamlı bir etkisini olup olmadığını belirlemek için yapılan ilişkiz örneklem t testi sonuçlarına göre uygulama öncesinde UG'deki NGG öğrencilerin test puan ortalaması ile ($x=28,32\pm 8,90$) KG'deki NGG öğrencilerin test puan ortalamaları ($x=28,57\pm 8,08$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Bununla birlikte etkinlik bitiminde UG'deki NGG öğrencilerin test puan ortalaması ile ($x=38,01\pm 10,92$) KG'deki NGG öğrencilerin test puan ortalaması ($x=28,31\pm 8,08$) arasında UG'deki NGG öğrencilerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir değişim tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tartışma

Bu çalışmanın amacı BUFA temelli farkındalık geliştirme programının NGG akranların özel gereksinimli çocuklara yönelik tutumlarına etkisini belirlemektir. Bulgular incelendiğinde uygulanan BUFA temelli farkındalık geliştirme programının öğrencilerin tutumları üzerinde olumlu düzeyde etkili olduğu belirlenmiştir.

Alanyazında, çalışmamıza paralel olarak BUFA uygulamalarının engelli çocuklara yönelik akran tutumlarını olumlu anlamda etkilediğini kanıtlayan bir çok çalışma bulunmaktadır (Evans ve ark., 2015; Tindall, 2013; Campos ve ark., 2014; McKay ve ark., 2015; Reina ve ark., 2011). Bazı çalışmalarda ise farkındalık uygulamalarının tutumlar üzerinde bir etkisinin olmadığını veya sınırlı bir müdahalenin olduğu belirtilmiştir (Liu ve ark., 2010; Xafopoulos ve ark., 2009). Evans ve ark., (2015), NGG 10-12 yaş arası 49 ortaokul öğrencisinin 12 hafta boyunca katıldığı bütünlük ortamda gerçekleştirilen tekerlekli sandalye sporu etkinliklerinin NGG öğrencilerin farklılıklar yerine kendileri ile engelli sporcular arasındaki benzerliklere odaklanmalarına ve teşvik etmelerine yardımcı olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte Tindall (2013), 14-15 yaş arasında 55 kız öğrencinin katıldığı spor yolu ile engellilik farkındalığı programının öğrencilerin tutumlarını olumlu etkilediğini belirtmiştir. Reina ve ark. (2011) NGG öğrencilerin işitme engelliler ile birlikte katıldığı engellilik farkındalık progra-

Tablo 2. Akran katılımlı farkındalık geliştirme programına katılım öncesi ve sonrası grupların AAÖ değerleri

AAÖ Değerleri	Uygulama Öncesi		Uygulama Sonrası		t	p
	x	ss	x	ss		
UG	28,32	8,90	38,01	10,92	15,29	,000
KG	28,57	8,08	28,31	8,08	1,01	,311

*p<,05

Tablo 3. BUFA temelli farkındalık geliştirme programına katılım öncesi ve sonrası grupların karşılaştırmalı AAÖ değerleri

AAÖ Değerleri	UG		KG		t	p
	x	ss	x	ss		
Uygulama Öncesi	28,32	8,90	28,57	8,08	0,272	0,786
Uygulama Sonrası	38,01	10,92	28,31	8,08	9,38	0,000

*p<,05

mının NGG öğrencilerin tutumlarını olumlu etkilediğini ve kızlarda görülen olumlu tutum değişiminin erkek öğrencilere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca Campos ve ark. (2014) tarafından engelli akranlarının 1 haftalık beden eğitimi dâhil edilmesine yönelik tutumlarına ilişkin farkındalık programı sonrasında yaşları 11-16 arasında bulunan 509 NGG öğrencilerin tutumlarını olumlu düzeyde etkilediğini tespit etmişlerdir. McKay ve ark. (2015), paralimpik okul günleri kapsamında gerçekleştirilen etkinliklerin 6. Sınıfta bulunan 143 öğrencinin (UG=71; KG=72) tutumları üzerinde yapılan çalışmada uygulamanın pozitif tutumları arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır.

Sonuç

Araştırmanın başlangıcında UG ve KG'de bulunan NGG ilköğretim öğrencilerinin AAÖ'ne göre tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı ve çalışmanın başlangıcında tüm katılımcıların istatistiksel olarak benzer düzeyde tutuma sahip oldukları belirlenmiştir ($p>.05$). Bununla birlikte uygulama bitiminde UG ve KG'de bulunan NGG öğrencilerin ön-test son-test sonuçları incelendiğinde 75 dakika süreli olan BUFA temelli farkındalık geliştirme programına katılan UG'deki öğrencilerin tutumlarında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olumlu değişim olduğu ($p<.05$) ancak KG'deki öğrencilerin tutumlarında istatistiksel olarak anlamlı bir değişimin olmadığı belirlenmiştir ($p>.05$). Sonuç olarak BUFA temelli akran katımlı farkındalık geliştirme programının akranların tutumlarını olumlu anlamda etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Etik Komite Onayı: N/A

Hasta Onamı: Yazılı hasta onamı bu çalışmaya katılan hastaların ebeveynlerinden alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Teşekkür: Bu araştırmanın gerçekleştirilmesine katkı veren İstanbul Gedik Üniversitesi'ne, İstanbul Gedik Üniversitesi Bütünleşik Fiziksel Aktivite Merkezi koordinatörü Prof. Dr. Dilara Özer'e, Bütünleşik Fiziksel Aktivite eğitmenleri Doğan Polat, Nermin Latifoğlu, Kaan Vardal, Özge Dilara Yağbakar ve Melek Bahçeci'ye en içten teşekkürlerimizi sunarız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını belirtmiştir.

Ethics Committee Approval: N/A

Informed Consent: Written informed consent was obtained from the from the parents of the patients who participated in this study.

Acknowledgement: XXXX.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

- Büyüköztürk, S. (2013).** Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı (18. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Campos, M. J., Ferreira, J. P., Block, M. E. (2014).** Influence of an awareness program on Portuguese middle and high school students' perceptions of peers with disabilities. *Psychological Reports*, 115(3), 897-912. [CrossRef]
- Diken, İ. H., Sucuoğlu, B. (1998).** Sınıfında zihin engelli çocuk bulunan ve bulunmayan sınıf öğretmenlerinin zihin engelli çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 2(03). [CrossRef]
- Evans, A. B., Bright, J. L., Brown, L. J. (2015).** Non-disabled secondary school children's lived experiences of a wheelchair basketball programme delivered in the East of England. *Sport, Education and Society*, 20(6), 741-761. [CrossRef]
- Liu, Y., Kudláček, M., Ješina, O. (2010).** The influence of Paralympic School Day on children's attitudes towards people with disabilities. *Acta Gymnica*, 40(2), 63-69.
- McKay, C., Block, M., Park, J. Y. (2015).** The impact of Paralympic School Day on student attitudes toward inclusion in physical education. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 32(4), 331-348. [CrossRef]
- Nalbant, S. (2018)** Spor Yoluyla Farkındalık Gelişimi Etkinliğinin Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Tutuma Etkisi, 8(1), 1303
- Nalbant, S., Aktop, A., Özer, D., Hutzler, Y. (2011).** Validity and reliability of a Turkish version of the Friendship Activity Scale. *European Journal of Special Needs Education*, 26(4), 523-530. [CrossRef]
- Reina, R., López, V., Jiménez, M., García-Calvo, T., Hutzler, Y. (2011).** Effects of awareness interventions on children's attitudes toward peers with a visual impairment. *International Journal of Rehabilitation Research*, 34(3), 243-248. [CrossRef]
- Sezer, F. (2012).** Engelli bireylere karşı olumlu tutum geliştirmeye yönelik önleyici rehberlik çalışması; deneysel bir uygulama. *Education Sciences*, 7(1), 16-26.
- Siperstein, G. N. (1980).** Instruments for measuring children's attitudes toward the handicapped. University of Massachusetts.
- Tindall, D. (2013).** Creating disability awareness through sport: exploring the participation, attitudes and perceptions of post-primary female students in Ireland. *Irish Educational Studies*, 32(4), 457-475. [CrossRef]
- TÜİK., (2002),** http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1017, Erişim tarihi: 09.02.2018
- Ünal V., Yıldız M. (2017)** Üniversite gençliğinin engellilere yönelik tutumlarının incelenmesi: Sivas örneği "International Journal of Social Science Number: 57 , p. 341-358. [CrossRef]
- Xafopoulos, G., Kudláček, M., Evaggelino, C. (2009).** Effect of the intervention program "Paralympic School Day" on attitudes of children attending international school towards inclusion of students with disabilities. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Gymnica*, 39(4), 63-71.